

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS,

27. märts 2013,

toksiinide T-2 ja HT-2 esinemise kohta teraviljas ja teraviljatoodetes

(EMPs kohaldatav tekst)

(2013/165/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) T-2 ja HT-2 on mükotoksiinid, mida tekitavad mitu *Fusarium*'i liiki. T-2 seedub kiiresti ja sellest tekib palju ainevahetussaadusi, millest peamine on HT-2.
- (2) Toiduahelas olevate saasteainete teaduskomisjon (edaspidi „CONTAM“), mis kuulub Euroopa Toiduohutusameti (edaspidi „toiduohutusamet“) juurde, koostas komisjoni palvel arvamuse ohtudest, mida põhjustab inimeste ja loomade tervisele toksiinide T-2 ja HT-2 esinemine toidus ja söödas ⁽¹⁾.
- (3) CONTAM määras toksiinide T-2 ja HT-2 summaarse lubatava päevadoosi 100 ng kehakaalu kg kohta. Saada olevate leiduvuse andmete põhjal jääb inimeste hinnanguline pikaajaline toidukaudne kokkupuude toksiinidega T-2 ja HT-2 summaarselt väiksemaks lubatavast päevadoosist kõikide earühmade lõikes; niisiis ei põhjusta see otsest terviseprobleemi.
- (4) Loomade terviseohtude osas jäi CONTAM seisukohale, et mäletsejaliste, küülikute ja kalade praegune hinnanguline kokkupuude toksiinidega T-2 ja HT-2 ei põhjusta tõenäoliselt terviseprobleemi. Sigade, kodulindude, hobuste ja koerte kokkupuutel toksiinidega T-2 ja HT-2 on hinnangute kohaselt väike kahjulik mõju. Kassid on loomade

seas kõige tundlikumad. Kuna andmeid on vähe ja ka väikeste annuste korral esineb tõsiseid terviseprobleeme, ei ole olnud võimalik määrata NOAELi ega LOAELi. Seetõttu ei saa käesolevat soovituslikult kasutada kassitoidu puhul, mille kohta tuleb kehtestada rangemad meetmed.

- (5) CONTAM tuli järeldusele, toksiinide T-2 ja HT-2 ülekandumine söödast loomset päritolu toiduainetesse on vähene ja mõjutab seetõttu vaid vähesel määral inimese kokkupuudet nende toksiinidega.
- (6) Kui võtta arvesse teaduslikus arvamuses esitatud järeldusi ning seda, et aastate lõikes on toksiinide T-2 ja HT-2 esinemine kõikuv, on asjakohane koguda veel andmeid T-2 ja HT-2 leidumise kohta teraviljas ja teraviljatoodetes, samuti rohkem teavet toiduainete töötlemise (nt keetmise) mõju kohta ning põllumajanduslike tegurite mõju kohta toksiinide T-2 ja HT-2 esinemisele. Ka on vaja saada rohkem andmeid selle kohta, millised tegurid põhjustavad toksiinide T-2 ja HT-2 suhteliselt suurt sisaldust teraviljas ja teraviljatoodetes, et töötada välja meetmed, mis aitaksid toksiinide T-2 ja HT-2 sattumist teravilja ja teraviljatoodetesse vähendada või seda ära hoida. Tuleb teha uuringuid, et koguda andmeid selle kohta, millised tegurid põhjustavad toksiinide T-2 ja HT-2 suurt sisaldust teraviljas ja teraviljatoodetes ning milline on toidu ja sööda töötlemise mõju. Kuna kättesaadavad andmed näitavad, et riisis ja riisitoodetes leidub toksiine T-2 ja HT-2 väga vähe või ei leidugi, on asjakohane jätta need tooted käesoleva arvamuse reguleerimisalast välja.
- (7) Teravilja ja teraviljatoodete jälgimise andmeid kasutatakse selleks, et hinnata, milliseid muutusi ja suundumusi on inimeste ja loomade kokkupuutes toksiinidega T-2 ja HT-2. Sellepärast on kohane kasutada piisavalt tundlikke analüüsimeetodeid.
- (8) Et anda suuniseid, millistel juhtudel uuringuid teha, tuleks sätestada soovituslikud künnised, millest kõrgemate näitajate korral on kohane teha uuringuid. Selliste soovituslike

⁽¹⁾ EFSA Panel on Contaminants in the Food Chain (CONTAM), Scientific Opinion on risks for animal and public health related to the presence of T-2 and HT-2 toxin in food and feed. *EFSA Journal* 2011; 9(12):2481. [187 lk] doi:10.2903/j.efsa.2011.2481. Kättesaadav internetis aadressil www.efsa.europa.eu/efsajournal.

künniste leidmiseks on kasutatud leiduvuse andmeid, mis on saadaval toiduameti andmebaasis. Uuringute seisukohalt on väga tähtis jälgitavus.

- (9) 2015. aastal tuleb esitada hinnang käesoleva arvamuse tulemusena kogutud andmete kohta. Käesoleva soovitusena kogutud jälgimisandmed võimaldavad paremini aru saada toksiinide T-2 ja HT-2 sisalduse kõikumisest aastate lõikes ja nende esinemisest paljudes teraviljatoodetes, teguritest, mis põhjustavad sisalduse suurenemist, ja meetmetest, mille abil oleks võimalik toksiinide T-2 ja HT-2 esinemist vähendada või ära hoida, sealhulgas agronoomilised võtted ja töötlemine,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. Liikmesriigid peaksid sööda- ja toidukäitlejate aktiivsel osavõtul jälgima toksiinide T-2 ja HT-2 leidumist teraviljas ja teraviljatoodetes. Käesolevas soovitusel ei käsitleta teraviljana riisi ega teraviljatoodetena riisitooteid.
2. Liikmesriigid peaksid jälgima, et proovides analüüsitakse samaaegselt toksiine T-2, HT-2 ja teisi *Fusarium*'i toksiine, nagu deoksünivalenool, searalenoon ja fumonisiin B1 ja B2, et teha kindlaks koos esinemise ulatust.

Kui kasutatav analüüsimeetod võimaldab, oleks asjakohane teha analüüs ka mükotoksiinide konjugaatide, eriti toksiinide T-2 ja HT-2 mono- ja diglükosüülitud konjugaatide määramiseks.

3. Inimeste tarbeks mõeldud teraviljast ja teraviljatoodetest tuleks võtta proovid ja teha analüüsid komisjoni 23. veebruari 2006. aasta määruse (EÜ) nr 401/2006 (milles sätestatakse proovivõtu- ja analüüsimeetodid mükotoksiinide sisalduse ametlikuks kontrolliks toiduainetes)⁽¹⁾ kohaselt, pidades eelkõige silmas

— I lisa B osa teravilja ja teraviljatoodete proovide puhul;

— II lisa punkti 4.3.1 alapunkti g seoses toksiinide T-2 ja HT-2 analüüsides tulemuslikkuse kriteeriumidega; määramispiir ei tohiks olla kõrgem kui 5 µg/kg kummagi toksiini (T-2 ja HT-2) puhul, välja arvatud töötlemata

teravilja puhul, mille korral määramispiir ei tohiks ületada 10 µg/kg kummagi toksiini (T-2 ja HT-2) puhul; söeluuringu analüüsides puhul ei tohiks määramispiir ületada 25 µg/kg toksiinide T-2 ja HT-2 puhul kokku.

Toidukäitleja võib proovide võtmisel kalduda kõrvale määruses (EÜ) nr 401/2006 sätestatud menetlusest, kuid partiist kogutud proov peab olema esinduslik.

4. Söödaks ja segasöödaks ettenähtud teravilja ja teraviljatoodete puhul tuleb võtta proove ja teha analüüse komisjoni 27. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 152/2009 (milles sätestatakse proovivõtu- ja analüüsimeetodid sööda ametlikuks kontrolliks)⁽²⁾ kohaselt ja määramispiir ei tohiks olla üle 10 µg/kg kummagi toksiini (T-2 ja HT-2) puhul. Söeluuringu analüüsides puhul ei tohiks määramispiir ületada 25 µg/kg toksiinide T-2 ja HT-2 puhul kokku.

Söödakäitleja võib proovide võtmisel kalduda kõrvale määruses (EÜ) nr 152/2009 sätestatud menetlusest, kuid partiist kogutud proov peab olema esinduslik.

5. Liikmesriigid peaksid sööda- ja toidukäitlejate aktiivsel osavõtul tegema uuringuid, et teha kindlaks, milliste tegurite tõttu on sisaldus soovituslikust künnisest suurem, ja kehtestama meetmed, et kõnealuste toksiinide sisaldust vähendada või nende leidumist tulevikus vältida. Selliseid uuringuid tuleb kindlasti teha sel juhul, kui teataval ajavahemikul on toksiinide T-2 ja HT-2 sisaldus teraviljas ja teraviljatoodetes korduvalt üle käesoleva soovitusel lisas teravilja ja teraviljatoodete jaoks sätestatud soovitusliku künnise. Selleks et saada rohkem teavet eri tegurite, sealhulgas agronoomiliste võtete kohta, mis põhjustavad suurt toksiinide T-2 ja HT-2 sisaldust teraviljas ja teraviljatoodetes, tuleb võtta proove ja analüüse esmase töötusega teraviljast ja teraviljatoodetest.

6. Liikmesriigid peaksid sööda- ja toidukäitlejate aktiivsel osavõtul uurima toidu ja sööda töötlemise mõju toksiinide T-2 ja HT-2 leidumisele. Selliseid uuringuid tuleks kindlasti teha juhul, kui teataval ajavahemikul on toksiinide T-2 ja HT-2 sisaldus teraviljatoodetes korduvalt üle käesoleva soovitusel lisas teraviljatoodete kohta sätestatud soovitusliku künnise.

⁽¹⁾ ELT L 70, 9.3.2006, lk 12.

⁽²⁾ ELT L 54, 26.2.2009, lk 1.

7. Liikmesriigid peaksid tagama, et toiduohutusametile esitatakse korrapäraselt analüüsitulemusi nende kandmiseks ühtsesse andmebaasi ning et uuringute tulemused esitatakse kord aastas Euroopa Komisjonile, esimest korda 2013. aasta detsembriks. Käesoleva soovituselise ühetaoliseks kohaldamiseks ja uurimisarannete võrreldavuse tagamiseks koostatakse juhend.

Brüssel, 27. märts 2013

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Tonio BORG

LISA

Soovituslikud künnised teravilja ja teraviljatoodete jaoks (*) (**)

	Soovituslikud künnised T-2 ja HT-2 summaarse sisalduse kohta ($\mu\text{g}/\text{kg}$), millest suurema sisalduse korral tuleks teha uuringuid, eriti siis, kui seda esineb korduvalt (*)
1. Töötlemata teravili (***)	
1.1. Oder (sealhulgas õlleoder) ja mais	200
1.2. Kaer (koorimata)	1 000
1.3. Nisu, rukis ja muu teravili	100
2. Teraviljaterad, mis on ette nähtud otse inimtarbimiseks (****)	
2.1. Kaer	200
2.2. Mais	100
2.3. Muu teravili	50
3. Inimtarbeks ettenähtud teraviljatooted	
3.1. Kaerakliid ja kaerahelbed	200
3.2. Teraviljakliid, välja arvatud kaerakliid, kaera jahvatamise saadused, mis ei ole kaerakliid ega kaerahelbed, ning maisi jahvatamise saadused	100
3.3. Muud teravilja jahvatamise saadused	50
3.4. Hommikusöögi teraviljatooted, sealhulgas teraviljahelbed	75
3.5. Leiva-saiatooted (sealhulgas väikesed pagaritooted), kondiitritooted, küpsised, teraviljast suupisted, nuudlitooted	25
3.6. Teraviljapõhised imiku- ja väikelastetooted	15
4. Teraviljatooted sööda ja segasööda jaoks (*****)	
4.1. Kaera jahvatamise saadused (kestad)	2 000
4.2. Muud teraviljatooted	500
4.3. Segasööt, välja arvatud kassitoit	250

(*) Käesolevas lisas osutatud väärtused on soovituslikud künnised, millest suurema sisalduse korral, eriti kui seda esineb korduvalt, tuleks uurida, millised tegurid põhjustavad toksiinide T-2 ja HT-2 esinemist ning milline mõju on sööda ja toidu töötlemisel. Soovituslikud künnised põhinevad toiduohutusameti andmebaasist pärit leiduvuse andmetel, nagu on osutatud toiduohutusameti arvamuses. Soovituslikud künnised ei ole toidu ega sööda ohutuse tasemed.

(**) Käesolevas soovitusel ei käsitleta teraviljana riisi ega teraviljatoodetena riisitooteid.

(***) Töötlemata teravili on teravili, mida ei ole mingil viisil füüsiliselt ega termiliselt töödeldud, välja arvatud kuivatamine, puhastamine ja sorteerimine.

(****) Teraviljaterad otse inimtarbimiseks on teraviljaterad, mida on kuivatatud, puhastatud, millelt on keest eemaldatud ja mis on sorteeritud ning mida enne täiendavat töötlemist toiduahelas rohkem ei puhastata ega sorteerita.

(*****) Soovituslikud künnised söödaks ja segasöödaks tarvitatava teravilja jaoks on ette nähtud 12% suhtelise niiskusega sööda korral.